

Tal dia com avui fa...

1 any Ràpid i lent
El TC anul·la la declaració sobiranista, abans que arrenqui la campanya. L'assemblea de la CUP sobre la investidura de Mas, passat Nadal.

10 anys Montilla i el 6-D
José Montilla assistirà a la festa de la Constitució al Congrés. Feia 18 anys que un president de la Generalitat no la celebrava a Madrid.

20 anys Pla frenat
Set mesos després de l'arribada del PP al poder, l'oposició dels ministres frena el pla d'Aznar per reduir dràsticament els alts càrrecs.

Full de ruta

Anna Ballbona

Llum de novembre

La matinada del 16 de novembre del 1989 uns soldats van assassinar Ignació Ellacuría, jesuïta basc, filòsof i teòleg, rector de l'UCA (Universidad Centroamericana), defensor de la pau molt respectat tant en el pla intel·lectual com en el polític. Els militars van matar Ellacuría, cinc companys jesuïtes més, la cuinera de la residència i la seva filla. La massacre va tenir un fort impacte i entitats catalanes com Cristianisme i Justícia n'han mantingut viva la memòria i també la del llegat d'Ellacuría. Vinculat a Catalunya, un mes abans que el matessin va ser a Barcelona –on té família– per fer una conferència.

L'any passat l'escriptor salvadoreny Jorge Galán va publicar la novel·la *Noviembre*, que projecta llum sobre aquella atrocitat i el perfil dels jesuïtes, i fa front a l'oblit, la impunitat i la manca de justícia, conceptes gens aliens a la nostra història recent. Arran de la seva publicació, Galán va haver de deixar el seu país per amenaces de mort i va arribar a l'Estat espanyol, on fa unes poques setmanes s'ha posat a la venda la novel·la. Abans d'ahir es va presentar a Barcelona, a la seu de Cristianisme i Justícia, amb un ple sorprenent i un públic inquiet, aplegat al voltant del magnetisme d'Ellacuría i l'obra d'aquells jesuïtes. L'atmosfera càlida de comunitat, d'homenatge, cridava molt l'atenció. Xavier Alegre, jesuïta i amic dels "màrtirs de l'UCA", va recordar "l'impacte intel·lectual" que generava Ellacuría. Tania Pleitez, exalumna de l'UCA i ara professora de llengua a la UAB, va classificar la novel·la com a "literatura d'arxiu del futur". L'escriptor Francesc Serés, director de la residència Faber per a creadors (on Galán va ser aquest setembre), va lloar la inexistència de "xantatge emocional" en l'obra. "Vaig voler dotar d'humanitat aquests homes, perquè no fossin un arxiu, perquè la seva història s'estava oblidant", va explicar l'autor. El torn del públic va ser vibrant. Entre d'altres, un professor de l'UCA, que en va haver de marxar el 1980 per amenaces, va insistir que *Noviembre* podia permetre "saber la veritat". Un salvadoreny arribat a Barcelona per culpa de la fúria de les *pandillas*, va recalcar que el país viu ancorat entre "la violència estructural" i la "impunitat" i que aquesta novel·la posava llum "sobre aquella obscuritat". "Necessitem llum." Va ser un acte de dignitat, de mantenir-se dempeus, d'acaronar la memòria.

Tribuna

Joan Abril Español. Filòleg

Un mirall gramatical

La llengua catalana estrena gramàtica, una obra en la qual els parlants ja s'hi poden veure reflectits, és a dir, ja s'hi poden emmirallar, perquè hi poden reconèixer també com a propis molts usos no reconeguts fins ara per la gramàtica de Fabra. És de fet la primera gramàtica elaborada per la institució acadèmica de l'IEC, on trobem sovint el segell del mestre Joan Solà. L'anterior va ser redactada per Fabra, tot i que va cercar també que els diversos parlants hi fossin representats. L'obra fabriana (la setena edició és de 1933) ha estat massa restrictiva perquè en part partia d'una concepció de la llengua, la literària (llegiu actualment estàndard), que, per raons d'època, no podia abastar tots els fenòmens de llengua del segle XXI, i sense centenars d'estudis de lingüística que han permès elaborar una gramàtica moderna, de consens, d'equip, flexible i oberta a tots els parlants i registres.

TENIM UNA OBRA DE PROP DE 1.500 pàgines, però sense un annex de nocions gramaticals que aclariria una nomenclatura no sempre transparent, malgrat que és una obra adreçada a especialistes de la llen-

gua. Aquesta mancança –en part suplerta en els capítols on es parla dels termes en qüestió– no desmereix ni de bon tros la nova gramàtica, representativa dels diversos parlants i on l'equip de redactors han hagut d'etiquetar els diversos fenòmens lingüístics com a estàndards, literaris o col·loquials (aquest darrer anomenat també registre informal).

¿DE QUINA MANERA, PERÒ, l'IEC pot arribar a classificar certs usos com a registre formal i registre informal? ¿I què vol dir formal o informal al segle XXI? ¿Fins a quin punt, doncs, podem dir que els hi donaré és propi només d'un registre informal i els els donaré ho és d'un registre formal? ¿O bé en el cas de hi han (o hi ha) llengües de primera i de segona? ¿O bé a insisteix en parlar (o

a parlar) de temes punyents?

L'ETIQUETATGE ÉS UNA DE LES TASQUES més àrdues amb què s'enfronta una acadèmia, perquè precisament els usos lingüístics són movibles, evolucionistes, intercanviables. La nostra intuïció ens diu que la casuística etiquetada com a registre informal segons criteris de l'IEC podria compartir també l'etiqueta de registres formals. Així, la concordança en plural del verb haver-hi seguit d'un nom en plural podria adscriure's fàcilment a l'etiqueta de formal.

A BANDA DELS ETIQUETATGES en la variació lingüística, la nova gramàtica de l'IEC és un imprescindible mirall lingüístic de la societat, un espill on es veuen reflectits tots els parlants, un reflex on la societat se sent còmoda i on les úniques restriccions gramaticals són les pròpies de les interferències d'altres llengües. Un vidre fràgil però fidel alhora, sense esquerdes que distorsionin la realitat dels parlants catalans. Ara, però, el més important d'aquesta eina revisada per l'IEC és que enriqueixim la llengua des de la variació i des del geni creatiu de la comunicació.

“ La nova gramàtica de l'IEC és un vidre fràgil però fidel alhora

El lector escriu

Les cartes adreçades a la Bústia han de portar les dades personals dels seus autors: nom, cognoms, adreça, número de telèfon i número de carnet d'identitat o passaport. Així mateix, cal que no superin els mil caràcters d'extensió. El Punt Avui es reserva el dret de publicar-les i escurçar-les. No es publicaran cartes signades amb pseudònim o amb inicials. Els textos s'han d'adreçar a bustia-catalunya@elpuntavui.cat

On endollo el cotxe elèctric a l'aeroport del Prat?

■ És sorprenent que dels milers de places d'aparcament per a cotxe que hi ha a l'aeroport del Prat (tant a la T1 com a la T2), no n'hi hagi ni una sola on poder alhora que aparcar carregar un vehicle elèctric.

Entenc que és imprescindible que aquest servei (que no cal que sigui gratuït) es generalitzi arreu, començant, però, pels grans aparcaments amb important afluència de vehicles com ara l'esmentat de l'aeroport del Prat. Incrementar els punts de recàrrega és imprescindible per generalitzar l'ús d'aquest tipus de vehicle més sostenible i poder així reduir la inadmissible contaminació que pateix la nostra ciutat.

Al mateix temps, potser seria convenient que a les immenses cobertes dels complexos d'aparcament de l'aeroport s'hi instal·lin plaques solars fotovoltaïques per tal d'incrementar la sostenibilitat de l'aeroport.

ANNA M. GOULA
Barcelona

L'Institut

■ No em refereixo als instituts on estudien els joves, sinó a l'Institut d'Estudis Catalans, que últimament ha fet tota una sèrie de modificacions a la llengua catalana. Sembla que el motiu principal és que els castellano-parlants, especialment els nens i nenes, ho tinguin més fàcil per aprendre el català i canviar expressions que s'assemblin més al castellà. No sóc filòloga ni lingüista però molta gent del meu nivell trobem que si el motiu és aquest, ens fa por

que el català de mica en mica vagi desapareixent. Quan Pompeu Fabra va crear el Diccionari de la llengua catalana, segons deia un periodista, va procurar que si afegia o modificava alguna paraula no s'assemblés massa al castellà. No sóc ningú per dir què han de fer els de l'Institut, però no sé si quan fan les modificacions ho tenen gaire en compte. Això és el que pensem molta gent.

CONCEPCIÓ PUIG SANAHUJA
Terrassa (Vallès Occidental)

Casa nostra, casa vostra

■ El meu avi sempre m'explicava les penúries que els refugiats catalans que fugien de la dictadura franquista van haver de patir als camps de refugiats de França. Aquelles famílies fugien del terror que estava sacsejant la seva terra, van recórrer

una llarga travessia fins a arribar a la terra anhelada on es pensaven que serien ben rebuts i acollits. Però no va ser així. Les condicions de vida que van haver de suportar els nostres refugiats van ser tan deplorables com les que pateixen els refugiats sirians que han vingut a Europa, suposada gran defensora dels drets humans, fugint de la guerra, la mort i la misèria. Però, de la mateixa manera que els nostres avantpassats van veure com se'ls vetava l'entrada, se'ls deportava o se'ls tancava en camps de refugiats, el meu avi sempre em deia que si la situació hagués estat a la inversa, Catalunya hauria acollit amb els braços oberts els refugiats que fugien del terror feixista. Com diuen en el vídeo de la campanya "casa nostra, casa vostra": jo també vull que vinguin.

ROGER MARTÍNEZ
Barcelona